

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

31 грудня 2024 року № 675

**Методичні підходи
до розрахунку базового обсягу витрат, бюджетного простору
та вартості нових політик**

I. Загальні положення

1. Ці Методичні підходи розроблені відповідно до пункту 1 Плану заходів з удосконалення системи середньострокового бюджетного планування на 2024 і 2025 роки, затвердженого наказом Мінфіну від 30 жовтня 2024 року № 542, і визначають підходи до розрахунку базового обсягу витрат, бюджетного простору та вартості нових політик під час середньострокового бюджетного планування, що відповідає підходам до бюджетного планування країн – членів ЄС.

2. Терміни, зазначені у цих Методичних підходах вживаються під час бюджетного планування у такому значенні:

базовий обсяг витрат – прогнозний обсяг видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету за незмінної політики;

бюджетний простір – різниця між прогнозним обсягом витрат державного бюджету, який відповідає фіскальній цілі щодо рівня дефіциту державного бюджету, та базовим обсягом витрат;

механізм реалізації політики – встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами вимоги щодо публічних послуг і заходів (зокрема щодо стандартів таких послуг, способів їх надання, формул розрахунку їх вартості) та/або вимоги до отримувачів публічних послуг;

незмінна політика – політика, врахована у Державному бюджеті України на поточний рік (зокрема щодо обмеження / призупинення норм чинного законодавства), та яка використовується для розрахунку базового обсягу витрат на середньостроковий період;

нова політика – політика, яка передбачає запровадження публічних послуг та заходів, не передбачених законом про Державний бюджет України на поточний рік, або зміну механізмів реалізації політики порівняно із поточним роком;

політика – рішення уповноважених органів державної влади щодо надання публічних послуг та здійснення заходів, прийняті у вигляді законів, інших нормативно-правових актів, які регулюють питання надання таких послуг та здійснення заходів за рахунок коштів державного бюджету.

Інші терміни вживаються у значенні, наданому у Бюджетному кодексі України.

НАКАЗ Мінфін СЕД АСКОД

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000F1D92600C9F8CD00

Підписувач Лозицький Володимир Петрович

Дійсний з 23.01.2024 12:44:23 по 23.01.2026 12:44:23

Міністерство фінансів України

№ 675 від 31.12.2024

II. Розрахунок базового обсягу витрат

1. Розрахунок базового обсягу витрат здійснюється на кожен рік середньострокового періоду на основі незмінної політики.

2. Основою для розрахунку базового обсягу витрат є:

на перший рік середньострокового періоду – показники закону про Державний бюджет України на поточний рік (рік, що передуює середньостроковому періоду);

на другий та третій роки середньострокового періоду – показники базового обсягу витрат відповідного попереднього року.

3. Розрахунок базового обсягу витрат передбачає врахування макроекономічного прогнозу соціального і економічного розвитку, прогнозів та оцінок щодо зміни галузевих показників, які не пов'язані із рішеннями щодо зміни політики.

Під час розрахунку базового обсягу витрат здійснюється актуалізація факторів, що впливають на обсяги видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету у середньостроковому періоді.

Підходи до кількісних і вартісних факторів визначені у розділі III Інструкції з підготовки пропозицій до Бюджетної декларації, затвердженій наказом Міністерства фінансів України від 21 липня 2022 року № 207, зареєстрованій в Міністерстві юстиції України 04 серпня 2022 року за № 882/38218.

4. Розрахунок базового обсягу витрат здійснюється з урахуванням, зокрема, таких підходів:

витрати на програми / заходи / проєкти (наприклад, публічні інвестиційні проєкти), строк виконання / реалізації яких закінчився, а також одноразові та періодичні витрати віднімаються від показників, які є основою для розрахунку на відповідний рік. Водночас обсяги одноразових і періодичних витрат, які необхідно здійснити в одному з років середньострокового періоду відповідно до законодавства (наприклад, участь в Олімпійських іграх), розраховуються з урахуванням відповідних факторів і включаються до базового обсягу витрат на відповідний рік;

видатки на оплату праці працівників установ та організацій, що фінансуються з бюджету, визначаються з урахуванням вимог та обмежень, що застосовуються у грудні поточного року;

чисельність працівників центральних органів виконавчої влади, інших державних органів враховується в межах визначеної законодавством граничної чисельності працівників цих органів;

розміри соціальних стандартів і соціальних гарантій враховуються на рівні грудня поточного року;

кількість отримувачів публічних послуг, зокрема соціальних виплат, визначається з урахуванням показників державної та галузевої статистики,

інформації, яка міститься у звітності та базах даних, та іншої інформації, що впливає на динаміку показників щодо отримувачів публічних послуг у середньостроковому періоді (наприклад, народжуваність, смертність, вікові показники, міграція, рівень безробіття). Зміна вимог щодо права на отримання соціальних виплат розглядається як нова політика, що передбачає зміну механізму реалізації політики;

витрати за публічними інвестиційними проектами, реалізація яких вже розпочата і триватиме у середньостроковому періоді, враховуються в обсягах, передбачених планами їх реалізації;

витрати на безпеку і оборону враховуються в обсязі, передбаченому у державному бюджеті поточного року. Під час дії воєнного стану усі зміни обсягу витрат на безпеку і оборону враховуються у базовому обсязі витрат;

видатки на обслуговування державного боргу визначаються з урахуванням поточних боргових зобов'язань і боргових зобов'язань, що можуть виникнути для забезпечення фінансування державного бюджету на рівні, що відповідає фіскальним цілям у відповідному році;

надання кредитів з державного бюджету визначається з урахуванням зобов'язань, передбачених відповідними договорами;

внески до міжнародних організацій враховуються в межах відповідних зобов'язань України.

III. Розрахунок вартості нової політики

1. Розрахунок вартості нової політики (зокрема зміна механізму реалізації політики порівняно із поточним роком) здійснюється з урахуванням кількісних і вартісних факторів з дотриманням принципу обґрунтованості витрат «від першої гривні».

2. Вартість нових політик, передбачених на відповідні роки Бюджетною декларацією, схваленою у попередньому бюджетному періоді, має бути уточнено з урахуванням актуального рівня відповідних кількісних і вартісних факторів.

3. Розрахунок вартості нової політики здійснюється з урахуванням фінансово-економічного обґрунтування до проекту відповідного закону, іншого нормативно-правового акта, яким було прийнято рішення про таку нову політику.

Якщо реалізацію нової політики передбачено законом, проект якого у порядку законодавчої ініціативи Кабінет Міністрів України вніс на розгляд Верховної Ради України, або актом Кабінету Міністрів України, враховуються фінансово-економічні розрахунки, здійснені відповідно до Методики проведення фінансово-економічних розрахунків при підготовці проекту акта Кабінету Міністрів України та законопроекту, що вноситься у порядку законодавчої ініціативи Кабінетом Міністрів України на розгляд Верховної Ради

України, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 21 березня 2008 року № 428, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 11 квітня 2008 року за № 297/14988 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 06 грудня 2019 року № 510).

4. Відповідні кількісні та вартісні фактори застосовуються для розрахунку вартості нової політики на тому ж рівні, що і для розрахунку базового обсягу витрат на відповідний рік середньострокового періоду.

IV. Розрахунок бюджетного простору та коригувальні заходи

1. На підставі основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на середньостроковий період та аналізу виконання державного бюджету у попередніх і поточному бюджетних періодах Мінфін визначає на кожний рік середньострокового періоду:

прогнознi обсяги доходів державного бюджету;

обсяг фінансування державного бюджету, що відповідає фіскальній цілі щодо рівня дефіциту державного бюджету;

обсяги повернення кредитів до державного бюджету.

2. Для забезпечення розрахунку бюджетного простору Мінфін розраховує на кожен рік середньострокового періоду прогнозний обсяг витрат, який дорівнює обсягу видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету, які може бути здійснено за рахунок прогнозного обсягу ресурсів державного бюджету, розрахованого з урахуванням показників, зазначених у пункті 1 цього розділу.

3. Мінфін визначає бюджетний простір на кожний рік середньострокового періоду як різницю між прогнозним обсягом витрат, розрахованим з урахуванням пункту 2 цього розділу, та базовим обсягом витрат, розрахованим з урахуванням положень розділу II цих Методичних підходів.

4. Якщо базовий обсяг витрат менший за прогнозний обсяг витрат, має місце позитивний бюджетний простір. Відповідний обсяг коштів може бути використано для створення у середньостроковому періоді резерву для покриття у наступних бюджетних періодах непередбачуваних видатків, змін макроекономічного прогнозу, на реалізацію нових політик.

Якщо базовий обсяг витрат перевищує прогнозний обсяг витрат, має місце від'ємний бюджетний простір, що потребує здійснення коригувальних заходів щодо скорочення витрат державного бюджету та/або збільшення ресурсів державного бюджету для забезпечення збалансування показників державного бюджету на відповідний рік середньострокового періоду.

5. За будь-якої величини бюджетного простору можуть здійснюватися коригувальні заходи щодо витрат державного бюджету, які, зокрема, передбачають:

розроблення нової політики, яка передбачатиме зміну механізму реалізації політики з метою економії бюджетних коштів та/або підвищення ефективності реалізації відповідної політики;

скорочення непершочергових та неперіоритетних насамперед у період дії воєнного стану витрат.

6. Пропозиції щодо коригувальних заходів можуть ініціювати як Мінфін, так і головні розпорядники коштів державного бюджету.

7. Інформація про вжиті Мінфіном коригувальні заходи може включатися до інструкцій з підготовки бюджетних пропозицій, які доводяться до головних розпорядників коштів державного бюджету разом із орієнтовними граничними показниками видатків державного бюджету та надання кредитів з державного бюджету на середньостроковий період.

**Директор Департаменту
державного бюджету**

Володимир ЛОЗИЦЬКИЙ